

Det er Læsøs unikke lysåbne natur, som skal bevare ved en aktiv naturpleje.

Dyreholdet skal være med til at skabe god økonomi i Lodsejerforeningen

Levedygtigt LIFE-projekt

I løbet af 2018 stopper projektet LIFE Læsø og en del af naturplejen fortsætter så i Læsø Lodsejerforening, og det er både kommunens projektleder Lillian Kristensen og formand for Lodsejerforeningen Henning Johansen ganske trygge ved.

Af Tom Andersson

tom.andersson@nordjyske.dk

I DE seneste år har en stor del af naturplejen på Læsø været lagt i faste rammer i et samarbejde mellem lodsejerne, Læsø Kommune og Naturstyrelsen i regi af projektet LIFE Læsø. Projektet

har haft en række veldefinerede mål, som blandt andet har handlet om at få afgræsset den lysåbne natur, ryddet skov og krat, plejet heden ved hjælp af afbrænding, sikre en række fugle, bekæmpe ræv, mink og krager og endelig medvirke til at få dannet en lokalt foran-

kret lodsejerforening, som på sigt kunne overtage en del af opgaverne omkring naturplejen og være med til at bevare Læsøs enestående lysåbne natur

Netop dannelsen af en nu mere og mere velfungerende lodsejerforening er en af de helt klare årsager til, at Læsø kommunes tekniske chef og projektleder for kommunen på LIFE Læsø Lillian Kristensen uden at tøve fortæller, at det går rigtigt, rigtigt godt med hele projektet:

- Der er ingen tvivl om, at Lodsejerforeningen sammen med den meget aktive brugergruppe har en stor del af fortjenesten for, at det - på trods af alle bekymringerne - faktisk går rigtigt godt. Lodsejerne er meget forskellige, og nogle har jord til afgræsning, mens andre har dyr, som kan afgræsse, og at få hele det puslespil til at gå op er en fin bedrift, lyder det anerkendende fra Lillian Kristensen.

Glæde over ny driftsleder

Hos Henning Johansen er der også glæde over, hvordan det går, og hvordan udsigterne på sigt er for foreningens arbejde:

- Det er da klart, at vi har været udfordret på en række områder. Der er mange interesser, der skal mødes, men fra en lidt træls start er vi nu

ved at få fod på blandt andet et helt centralt element i foreningens økonomi, nemlig vores dyrehold. Det skyldes især, at vi har fået en ægte kapacitet på området med vores relativt nyansatte driftsleder Alf Thomsen, som virkelig har styr på at drifte med dyrehold og hele logistikken, som skal være med til at skabe den gode økonomi, fortæller Henning Johansen.

Spor i landskaberne

Under LIFE-projektet har der været gennemført en lang række initiativer, som har sat sig markante og også omdiskuterede spor i det Læsøske landskab. Hegningen og bekæmpelsen af vadegræsset er blot nogle af de elementer, som har skabt debat i både det offentlige og måske især det private rum. Lillian Kristensen mener nu nok, at man skal ende med gode løsninger på langt de fleste områder:

- Først og fremmest må vi sige, at vi har haft et meget positivt samarbejde, blandt andet fordi vi har fået etableret en stærk brugergruppe med en bred repræsentation. Alle parter er gået positivt ind i dialogen, og har både meldt klart ud om forventninger, lyttet respektfuldt til ønsker og forslag og sammen set på det, vi har nået, fortæller Lillian Kristensen, som også kan fortælle om en formel

Med færste og vognporte er der skabt store hegn med gode adgangspoint

evalueringsdag:

- Vi vil invitere til et evalueringsseminar den 24. oktober, hvor vi skal samle op på både indsatser, udbytter og ikke mindst måske også perspektiverne og de kommende opgaver, lyder det fra Lillian Kristensen.

Fortsat kommunal naturpleje

Selv om Lodsejerforeningen overtager en del af opgaverne med blandt andet at vedligeholde lodsejernes hegn betyder det ikke, at kommunens indsats kan formindskes, slår Lillian Kri-

stensen fast:

- Vi har nogle store visioner, fordi det er så utroligt vigtigt at passe godt på det vi allerede nu har nået. Vi er nået langt på mange områder - der er fældet træmasse svarende til 17.000 rummeter flis, som kommer fjernvarmeværket i Byrum til gode. Vi har godt fat i de rynkede roser, og også omkring vadegræsset har vi gjort gode erfaringer. Men vi må også se i øjnene, at vi ikke kommer til at kunne udrydde hverken vadegræs eller rynket rose, så i terminologien er vi gået over til at arbejde med ud-

Henning Johansen ser lysere på fremtiden og mener blandt andet, at man kan få stor glæde af den nyansatte driftsleder Alf Thomsens erfaringer omkring avl og dyrehold.

Grøfter kan oprensnes mere effektivt

Af Kirsten Østergaard

kirsten.oestergaard@nordjyske.dk

TEKNIK OG havneudvalget har indset, at der skal findes en mere effektiv og arbejdsmiljøvenlig måde til oprensning af grøfter til erstatning for den manuelle arbejdskraft, der hidtil er blevet suppleret maskinelt med en rende-graver.

Det er hårdt fysisk arbejde, som de færreste kan holde til i længere tid, at oprense grøfter med le, skovl og greb.

Derfor har teknisk forvaltning overvejet en mere skånsom og økonomisk fordelagtig omlægning af arbejdsgangen, der kan ske efter samme model som ved oprensning af de vandløb, der privatiseres: lodsejerne får tilbud om, at kommunen fælder træerne mod at beholde træet til salg som flis eller brænde til delvis dækning af lønudgifter.

En omlægning forudsætter, at kommunen investerer i en gravemaskine med mejekurv til omkring 700.000 kroner, der samtidig kan anvendes til naturpleje og træfældning. Det forventes, at maskinen med mejekurv i et vist omfang kan supplere den oprensning, der foregår med den rende-graver, som kommunen købte for to år siden.

Beslutning udskudt

Det er dog for tidligt at afgø-

re, om en gravemaskine med mejekurv kan erstatte rende-graveren, der kan anvendes til flere forskellige opgaver og også benyttes af Læsø Forsyning.

Foreløbigt er en eventuel investering i en gravemaskine med mejekurv sat i bero, formentlig til foråret.

- Der er kommet usædvanligt meget vand i år, og vandet i grøfterne står højt. Derfor vil en omlægning af arbejdsgangen ikke være hensigtsmæssig på nuværende tidspunkt. Nu vil vi i stedet bruge tid på at finde ud af, hvad der giver mest mening, oplyser teknisk chef Lillian Kristensen.

Hun kan endvidere oplyse, at de tekniske medarbejdere lige nu har rensset to tredjedele af de ca. 40 km vandløb, som kommunen har besluttet at privatisere.

Privatiseringen har baggrund i en politisk beslutning, og den omfatter ca. 40 km af i alt 140 km vandløb på Læsø. Oprensningen af de 40 km foregår i tre faser á 13, 13 og 14 km. De første to faser på i alt 26 km er gennemført, mens arbejdet på de sidste 14 km skal i gang.

- Så udarbejder vi en vejledning til ejerne af de sidste privatejede vandløb, så de ved, hvordan man skal forholde sig, tilføjer hun.

hold for mange typer færdsel.

trykket 'at regulere', så vi kan lande på et niveau, som er tåleligt. Lillian Kristensen vurderer også, at der står nye og store opgaver forude omkring naturplejen:

- Nu hvor vi er ved at afslutte LIFE-projektet begynder vi at se på de tidsbehov, som naturplejen stiller til vores folk og maskiner. Noget arbejde kan klares maskinelt, men der er også behov for fældning, buskrydning og måske mere arbejde med hegnene - nogle skal måske nedlægges og andre skal måske gøres større. Og

så skal vi se på nogle af de områder, som ikke har været med i de aktuelle initiativer - Kærene er et godt eksempel på det - dér ligger en ny stor opgave og af en lidt anden karakter, fordi landskabet deroppe er meget anderledes. Uanset hvad er vi ganske klar over, at der fortsat er en stor kommunal opgave og forpligtelse i at vedligeholde og bevare Læsøs unikke natur, så både vi selv og øens mange gæster kan have glæde af den, slutter Lillian Kristensen.

Knap en tredjedel af Læsøs grøfter er godt på vej til at blive privatiserede, mens kommunen stadig sørger for vedligeholdelse af større vandløb.

- Vi er færdige med to tredjedele af de 40 km grøfter, som bliver rensset op, inden vi overlader dem til privat vedligeholdelse, siger teknisk chef Lillian Kristensen.